

Česká republika

Česká školní inspekce

Liberecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Výchovný ústav pro děti a mládež, Chrastava, Školní 438

Školní 438, 463 31 Chrastava

Identifikátor školy: 600 029 158

Termín konání komplexní inspekce: 22. – 24. říjen 2002

Čj.:	066 337/02-4020
Signatura:	kh4zw212

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY/ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Školské zařízení (právní subjekt, příspěvková organizace) je určeno pro chlapce s mentálním, případně kombinovaným postižením.

Školské zařízení sdružuje:

- Zvláštní škola (dále jen ZvŠ) s kapacitou 30 žáků
- Odborné učiliště (dále jen OU) s kapacitou 20 žáků
- Výchovný ústav pro děti a mládež (dále jen VÚDM) s kapacitou 50 lůžek
- Školní jídelna s kapacitou 50 jídel

ZvŠ vyučuje podle schváleného Vzdělávacího programu zvláštní školy čj. 22980/97-22 a Alternativního vzdělávacího programu zvláštní školy čj. 352/97-24.

Učební obory podle klasifikace kmenových oborů vzdělávání:

Odborné učiliště

36-67-E Zedník, kamnář, zednické práce, stavební práce

36-67-E/002 Stavební práce

(JKOV: 36-45-2/00)

studium denní

délka studia: 2 r.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční/kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy ve zvláštní škole a v oboru stavební práce vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a výchovně-vzdělávací činnosti v mimoškolní oblasti
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy ve zvláštní škole a v oboru stavební práce vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a výchovně-vzdělávací činnosti v mimoškolní oblasti
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v celém školském zařízení
- základních organizačních jednotek
- dodržování práv a povinností dětí umístěných ve školském zařízení
- opatření ve výchově
- uplatňování práv a povinností ředitele školského zařízení
- respektování práv a povinností osob odpovědných za výchovu vůči školskému zařízení
- kapesného, osobních darů a věcné pomoci

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Odborná a pedagogická způsobilost pedagogických pracovníků není optimální. Ředitel ústavu je odborně a pedagogicky způsobilý a absolvoval psychoterapeutický výcvik. Zástupkyně ředitele i vedoucí vychovatelka jsou odborně a pedagogicky způsobilé, vedoucí vychovatelka absolvovala navíc kurz arteterapie.

Z kolektivu tří učitelů není nikdo odborně a pedagogicky způsobilý, jeden z nich se středoškolským pedagogickým vzděláním absolvoval čtyřsemestrové distanční studium speciální pedagogiky. V současné době dokončuje studium speciální pedagogiky jedna učitelka.

Výuku odborného výcviku zabezpečují v rámci plných pracovních úvazků tři učitelé odborného výcviku a jeden pedagogický pracovník v době středečního upraveného rozvrhového střídání teorie a praxe v pětihodinové dotaci. Ve smyslu odborné a pedagogické způsobilosti je zajištění daného úseku pedagogické práce následující (u učitelů v plné úvazkové povinnosti): jeden učitel má vysokoškolské vzdělání technického zaměření s doplňkovým pedagogickým studiem a je též vyučen v oboru, jeden učitel je absolventem střední pedagogické průpravy, je vyučen v daném oboru a splňuje i požadavek speciálně pedagogické kvalifikace. Další vyučující odbornému výcviku je středoškolsky technicky vzdělán, je vyučen v oboru a získal potřebnou erudici i absolvováním doplňkového pedagogického studia. Učitel dobírající středeční dotaci hodin je absolventem středoškolské průpravy se způsobilostí k pedagogické činnosti. Souhrnně je úroveň odborné i obecně pedagogické erudice u kmenových učitelů odborného výcviku pozitivní, speciálně pedagogickou průpravu však splňuje pouze jedna třetina (vedení ústavu tuto okolnost sleduje, řeší).

Z kolektivu deseti vychovatelů jsou dva odborně a pedagogicky způsobilí (absolvovali studium speciální pedagogiky). Jen dva vychovatelé nemají úplné střední odborné vzdělání.

Organizace činnosti školského zařízení je dána organizačními směrnici. Úsek vzdělávání vede zástupkyně ředitele, za oblast mimoškolní výchovy odpovídá vedoucí vychovatelka. Činnost sociálně právního pracoviště zajišťuje sociální pracovníce a za pracoviště zdravotní péče odpovídá zdravotnice. Uplatňovaný model řízení poskytuje vedoucím pracovníkům na nižších úrovních řízení značnou autonomii, vyžaduje však i spoluodpovědnost za průběh a výsledky činnosti ústavu. Organizační struktura plně vyhovuje danému typu zařízení. Vnitřní informační systém využívá především písemných forem (Hlavní kniha, do které se zapisují veškeré události dne, události v noci se zapisují do Knihy noční služby). Dále je využíván Spojovací sešit třídy a skupiny. Vzhledem k velikosti zařízení je běžně uplatňován i osobní kontakt. Vnější informační systém je zaměřen především na další zainteresované orgány a instituce a na osoby odpovědné za výchovu. Využívá zejména písemných forem, při návštěvách osob odpovědných za výchovu i osobních kontaktů. Vnější i vnitřní informační systém je plně funkční.

V systému vedení zaměstnanců při naplňování výchovně-vzdělávacích cílů je věnována mimořádná pozornost poradním orgánům – zaměstnaneckým (pedagogická rada) i dětským (samospráva). Úvazkové náležitosti jsou v pořádku – v souhrnném pohledu je přímá vyučovací povinnost učitelů odborného výcviku doplňována teoretickou výukou odborných předmětů. Tato okolnost má výrazně pozitivní dopad v oblasti bezprostřední možné propojenosti praktického výkonu profese s teoretickou přípravou (je tak zajištěna vhodná vazba mezipředmětových vztahů).

V zařízení je vytvořen interní systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Na každý měsíc školního roku kromě září (a června pro učitele) je stanoveno téma úzce související s problematikou daného typu zařízení a jeho klientely. Metodické vzdělávání probíhá zvlášť pro učitele a zvlášť pro vychovatele. Různá jsou i probíraná témata, která zpracovávají konkrétní pedagogičtí pracovníci do písemné formy a přednášejí je kolegům na poradě. Využíváno je i externích nabídek, výběr je orientován na aktuální problematiku. Potřebná pozornost je věnována také monitoringu odborného tisku.

Personální zajištění ostatních funkcí ve VÚDM je velmi dobré. Na velmi dobré úrovni pracuje sociální pracovníce. Osobní dokumentace dětí je vedena přehledným způsobem a je s ní

zacházeno profesionálně. Spolupráce s orgány sociálně právní ochrany dětí je na potřebné úrovni, pracovnice těchto orgánů ústav navštěvují a se „svými“ dětmi hovoří. Úsek zdravotní péče je zabezpečován v rámci plného úvazku kvalifikované zdravotní sestry s dlouhodobější terénní praxí. Zdravotní dokumentace chlapců je kompletována přímo v zařízení, při kontaktu chlapce – pacienta s lékařkou v místě či při vyšetření specifitějšího charakteru je předkládána a doplňována. Denně je prováděna průběžná kontrola zdravotního stavu dětí, pro jedince, kteří přicházejí do styku s potravinami je zajištěn zdravotní průkaz. Pro výkon přímého zaměstnání chlapců (odborný výcvik, mimoškolní výchovná práce, víkendové aktivity, letní prázdninová činnost apod.) je zajištěno vybavení přenosného zdravotnického materiálu. Evidence podávání léků je prováděna přehledně – v průběhu inspekce bylo dohodnuto určité zpřesnění v době nepřítomnosti zdravotní sestry v ústavu. Úroveň komplexní péče daného zaměření je velmi dobrá.

Přehled o složení kolektivu pracovníků:

Zaměstnanci	Celkový počet	Z toho žen
Ředitel	1	1
Zástupce ředitele	1	1
Vedoucí vychovatel	1	1
Učitelé	3	1
Mistři odborného výcviku	3	0
Vychovatelé	10	4
Pomocní vychovatelé	5	1
Psycholog, etoped	0	0
Sociální pracovnice	1	1
Ostatní zaměstnanci	13	9
Celkem	38	19

Personální zajištění je na průměrné úrovni.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Neúčelová budova ústavu po řadě adaptací vyhovuje provozu, k dalšímu zkvalitnění prostorových podmínek dojde po zamýšlené přístavbě, ve které bude umístěn stravovací úsek. Realizace by měla proběhnout do dvou let. V současné době je budova ve výborném estetickém stavu. Exteriér výrazně zlepšila nová vnější omítka, nátěr střechy i svodů dešťové vody. Interiéry jsou z velké části vyzdobeny výtvarnými pracemi dětí (vynikající jsou zejména dřevěné skulptury a reliéfy).

K výuce slouží pět standardně vybavených učeben. Pomůcková základna vykazuje dílčí nedostatky. Škola nemá vlastní tělocvičnu, žáci docházejí do tělocvičny místní tělovýchovné jednoty. Ve vlastnictví ústavu je vynikající sportovní areál, který je využíván nejen ke sportovním účelům dětí z místního ústavu, ale i k pořádání různých sportovních akcí, turnajů a olympiád regionálního i celostátního rozměru. V suterénních prostorech je školní dílna, která je velmi dobře vybavena ručním nářadím, ale také některými stroji v nevyhovujícím technickém stavu.

Ústav disponuje dostatečnou pozemkovou základnou se školním pozemkem, na kterém se chystá výstavba skleníku. Vybavení zahradnickým náradím je velmi dobré.

Vybavení VÚDM audiovizuální a výpočetní technikou pro děti je průměrné.

Materiální zdroje jsou využívány účelně. Účinnost kontroly prováděné ředitelem školy je vysoká, analýza výsledků kontrol je prováděna. Dotyční pracovníci jsou s výsledky kontrol seznamováni, v případech zjištěných nedostatků jsou bez zbytečných prologací přijímána opatření k jejich odstranění.

Prostory pro mimoškolní výchovně vzdělávací činnost jsou na potřebné úrovni. Každá výchovná skupina (dále jen VS) má k dispozici uzamykatelnou část chodby s obývací místností, tři až čtyřlůžkovými ložnicemi, příručním skladem a sociálním zázemím. Estetická úroveň těchto interiérů je rozdílná, je patrný „rukopis“ jednotlivých vychovatelů. Místnosti jsou vybaveny zachovalým funkčním nábytkem. Z hlediska psychohygienických i bezpečnostních prostory pro mimoškolní činnost plně vyhovují potřebám provozu.

Oddělená místnost je v ústavu zřízena, prostor pro umístění dítě je vymezen dvojitou masivní mříží. Jedna zamezuje přístupu k oknu, druhá ke dveřím. V době inspekce zde byla k dispozici jen jedna židle, další nábytek je přinášán až při umístění dítěte. Přirozené i umělé osvětlení je zajištěno, přirozené větrání je možné. Místnost je vytápěna ústředním topením, sanitární zařízení je na chodbě.

Materiálně-technické podmínky jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VÝCHOVNÝCH A DALŠÍCH ČINNOSTÍ VE ŠKOLSKÉM ZAŘÍZENÍ

Realizace funkcí, částečného a plného přímého zaopatření (péče a služeb) poskytovaných výchovným ústavem

Název zařízení neodpovídá současnému právnímu předpisu, koresponduje však s dosud neaktualizovaným rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení i se zřizovací listinou a jejími dodatky.

Zařízení plní všechny funkce, částečné i plné přímé zaopatření dětí v souladu s aktuálně platným právním předpisem jako dětský domov se školou a výchovný ústav. Finančním problémem se stává v posledním období částečná úhrada léků pro drogově závislé děti nemocné žloutenkami. Z finančních důvodů byla ukončena spolupráce s oddělením toxikologie v liberecké nemocnici, kam byly dováženy ke kontrole odběry dětí. Ústav žádá oddělení sociálně právní ochrany dětí o sociální dávky – dopravné a poskytuje tyto dávky dětem na dopravu k osobám odpovědným za výchovu. Všichni chlapci v ústavu jsou mentálně retardovaní a denní režim i vybavenost zařízení s touto skutečností koresponduje. V době konání inspekce nebyly v zařízení žádné děti s dalším postižením (somatickým, smyslovým, logopedickým).

Jednotlivé aspekty výchovně-vzdělávací činnosti jsou vedoucími pracovníky kontinuálně sledovány. Důraz je kladen na týmovou práci. Používané metody jsou dostatečně pestré, v týdenních programech výchovně-vzdělávací činnosti je preferováno sportovní zaměření, v přiměřené míře jsou realizovány i ostatní činnosti (výtvarné, hudební aj.). Adaptační fáze po příchodu nového chlapce nebo po jeho návratu z vazby (výkonu trestu odnětí svobody) má svá pravidla. Jsou vytvořeny rituály - absolvuje rozhovor s ředitelem, při kterém je mu konkrétní dána nabídka. Předem se pracuje i s dotyčnou VS na pozitivním přijetí nového dítěte. V posledním školním roce nebyly v průběhu adaptační fáze žádné problémy. Při inspekci byl

sledován systém a úroveň denního hodnocení chlapců v závěru výchovné směny. Průběh byl velice rozdílný: od schematicky prezentovaného bodového hodnocení jednotlivců s komentováním důvodu udělení až po individuální rozbor, diskusi a práci s reflexí či sebereflexí jedinců. Uplatňovaný systém hodnocení je chlapcům srozumitelný, má jasná pravidla, eliminuje možnosti určitého „obchodování“ s přidělenými body. Autoregulační prvky systému jsou využívány a mají v zařízení dlouhodobou tradici. Jedná se zejména o samosprávu, o vyváženost práv a povinností dětí. Účinnost autoregulačních prvků systému byla ověřována i při rozhovorech s chlapci. Činnost samosprávy je jimi hodnocena jako vyhovující, prezentují možnost kontaktu s vedením ústavu a přenos svých požadavků. Denně uplatňovaný kontakt napomáhá operativnosti v řešení problémů, je výchovně výrazně přínosný. Cíleně je u dětí rozvíjen vztah k soukromému vlastnictví a k odpovědnosti za něj. Chlapci jsou vedeni k odpovědnému nakládání se svými finančními prostředky, se svým ošacením, obuví apod. Výchovně-vzdělávací systém je otevřen vnějším vlivům, děti chodí na odborný výcvik mimo zařízení, mají volné vycházky, navštěvují osoby odpovědné za výchovu, účastní se různých sportovních a kulturních akcí mimo ústav. V minulosti měli chlapci možnost navštěvovat i zájmové útvary mimo ústav. Přes určité problémy je tato možnost zachována i do budoucna. Výchova realitou a pro realitu je jedním z nosných témat v ústavu s cílem eliminovat snahu „být nezaměstnaný“, nechuť ke vzdělání, užívání drog atd. Ředitel používá v rámci tělesné výchovy psychorelaxačních technik (autogenní trénink), psychoterapeutické fragmenty jsou využívány i v rámci denního hodnocení v rámci VS i při týdenním celoustavním hodnocení. Přístupy vychovatelů k dětem jsou vyvážené, kolektiv zaměstnanců poskytuje dětem širokou a vhodnou škálu modelů chování a identifikačních vzorů. Cíleně je zajišťována vyváženost mužského a ženského faktoru. Času k výchovně-vzdělávací činnosti je využíváno efektivně, dle potřeby jsou částečně překrývány služby odborných a pomocných vychovatelů.

Systém kontroly naplňování výchovných plánů a procesů má několik rovin. Vedoucí pracovníci provádějí hospitace i kontroly dodržování interních předpisů. Ředitel využívá v tomto směru i každodenních jednání se samosprávou. Analýza kontroly je využívána při dalším plánování.

Průkaznost vedení povinné dokumentace vykazuje dílčí nedostatky. „Záznam o pobytu svěřence mimo kolektiv“ neobsahuje poznatky o projevech dítěte významných z hlediska zdravotního, psychologického a speciálně pedagogického, záznamy o poskytované péči odborného pracovníka a o činnostech a zjištěních pracovníků pověřených sledováním stavu dítěte, záznamy o provedených vyšetřeních a záznamy o zpětném zapojení dítěte do kolektivu. Není dodržován stanovený minimální 30 minutový interval kontrol. V domácím řádu platném od 1. 1. 1997 (vnitřní řád) i v dalších dokumentech je užíváno zastaralého termínu „svěřenci“. Týdenní programy výchovně-vzdělávací činnosti obsahují některé formální nekonkrétní zápisy (výtvarná činnost, sportovní činnost, stolní hry). Ostatní dokumentace ústavu nevykazuje žádné nedostatky.

Práva a povinnosti dětí jsou zařízením dodržována. Do ústavu docházejí několik let členové Jednoty Bratrské. Mimořádnou pozornost věnuje vedení ústavu vzdělávání dětí a jejich přípravě na povolání. V ústavu je dlouhodobě instalována schránka důvěry, která je hochy kontinuálně využívána. Mimo jiné slouží jako zpětná vazba pro personál. Každé ráno se před vyučováním v ředitelně schází ústavní samospráva, kde jsou s ředitelem projednávány a řešeny aktuální problémy. Děti se běžně obracejí se svými žádostmi, stížnostmi a podněty na ředitele, nikdo však prozatím nežádal o odeslání podání příslušným státním orgánům apod. Pravidelně v týdenním intervalu probíhá hodnocení dětí, na kterém mají dostatečný prostor pro reflexi, sebereflexi i k vyjádření se k zamýšleným a realizovaným opatřením. Zařízení podporuje rozvoj vztahů dětí s osobami odpovědnými za výchovu. Děti hradí ze svých příjmů náklady spojené s přepravou do ústavu, pokud jej neoprávněně opustily nebo se do něj nevrátily. Přípravu na

povolání přes veškeré snahy pracovníků ústavu nedokončí cca 1/3 žáků. Důvodem je abúzus drog, útěky, nezáměr o učební obor a také klesající kvalita osobnostních předpokladů dětí.

Práva a povinnosti ředitele jsou většinou realizovány v souladu s právním předpisem. Nedostatky byly zjištěny v realizaci opatření ve výchově – individuálním umístění dítěte do oddělené místnosti.

Základními organizačními jednotkami jsou výchovné skupiny po deseti dětech.

Opatření uplatňovaná ve výchově jsou v souladu s právními předpisy kromě výše uvedeného umístění dětí do oddělené místnosti, kdy není zajištěno bezodkladné lékařské vyšetření dotyčného dítěte a není řádně vedena související dokumentace.

Daná oblast je na průměrné úrovni.

Výsledky zjišťované školským zařízením

Sociálně patologické jevy se mezi dětmi vyskytují, jedná se i o závažné formy. Výraznějším problémem je abúzus drog, útěky dětí ze zařízení a v této souvislosti nevymahatelnost práva. Zvyšuje se počet dětí se žloutenkami (včetně C), násilná trestná činnost mimo zařízení i běžná trestná činnost. Mimořádně záslužná je kontinuální motivace dětí ke vzdělání a k dokončování přípravy na povolání.

Výskyt hostilných postojů chlapců vůči ústavu a k zaměstnancům je na běžné úrovni v daném typu zařízení. Častěji se vyskytují krátkodobé aktuální hostilní projevy v konkrétních vyhocených situacích, kterým zaměstnanci většinou dokáží vhodně čelit. Četnost útěků je sledována a jejich analýza je prováděna.

Katamnstická sledování zařízení dle možností provádí.

Systém hodnocení dosahovaných výsledků dětí je propracovaný a dlouhodobě ověřený.

Průběh a výsledky výchovných a dalších činností VÚDM jsou na průměrné úrovni.

SOUČÁSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve škole

Realizace vzdělávacích programů a vyučovaných oborů

Zvláštní škola (ZvŠ) vyučuje 20 žáků ve dvou třídách. Na výuce se podílí pět pedagogů včetně ředitele ústavu. Výuka probíhá podle schváleného Vzdělávacího programu zvláštní školy čj. 22980/97-22 a Alternativního vzdělávacího programu zvláštní školy čj. 352/97-24. Vzdělávací programy jsou v souladu se zařazením do sítě škol.

Porovnáním učebního plánu byl zjištěn soulad s rozvrhem hodin. Rozvržení učiva v časově-tematických plánech korespondovalo se zápisy v třídních knihách. V namátkově vybraných sešitech žáků bylo potvrzeno, že učební plán škola dodržuje a vyučuje podle platných osnov pro zvláštní školy. Výuka je v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu.

Vedení povinné dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Vyučující zodpovídají za plnění učebních osnov i respektování individuální schopnosti žáka. Kontinuitu garantují předmětové komise. Pověřená zástupkyně za školu provádí kontrolu dle velmi podrobné metodiky kontrolní a hospitační činnosti. Při inspekční činnosti bylo zjištěno, že osnovy jsou plněny. Způsob kontroly plnění učebního plánu a osnov je účinný.

V rámci profesní přípravy chlapců je zabezpečována odborná příprava v učebním oboru 36-67-E/002 (stavební práce). Obor je koncipován v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě předškolních zařízení, škol a školských zařízení jako dvouletý, v současné době je výuka

realizována v 1. i 2. ročníku. Obsahové členění odpovídá osnově daného oboru. Z organizačních důvodů je teoretická výuka všeobecně vzdělávacích předmětů zajišťována souborně v obou ročnících společně, odborné předměty pak diferencovaně. Částečně je tento postup uplatňován rovněž v rámci odborného výcviku. Základním důvodem je početní stav chlapců v oboru. Vzdělávací programy jsou realizovány v souladu se zařazením do sítě škol.

Kontrolou vedení Deníků odborného výcviku byla ověřena rozdílná úroveň vedení záznamů – především ve vztahu k evidenci docházky a přítomnosti chlapců při realizaci určitých tematických celků, doložení druhů prací v přímém výcviku řemeslného charakteru apod. Chybí zhodnocení plnění jednotlivých tematických celků. Vedení třídních knih je v pořádku. V průběhu inspekce bylo dohodnuto upřesnění záznamů z oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a dopracování obsahu osnov jednotlivých vyučovacích předmětů (odborných a odborného výcviku) v souladu s učebními dokumenty MŠMT (čj. 20 358/95-24 z 9. srpna 1995). Vhodně jsou zpracovány tematické plány učiva odborného výcviku i odborných teoretických předmětů. Vyučovaný obor je v souladu se zařazením do sítě.

Učební plán je dílčím způsobem upraven v rámci vnitřní strukturace hodin teoretické i praktické přípravy ve vztahu k místním podmínkám a potřebám zařízení. V povoleném rozsahu je využito možných úprav stanovené hodinové dotace povinných předmětů z celkového týdenního počtu vyučovacích hodin v příslušných ročnících. V průběhu inspekce byl operativně eliminován dílčí nedostatek předmětové skladby v 1. ročníku učebního oboru – výuka „odborného kreslení“ – je tak zachována předepsaná horní hranice týdenního počtu hodin. Posílení dotace výuky tělesné výchovy má racionální základ. Výuka je v souladu s učebním plánem vyučovaného oboru.

Rozvrhově je odborný výcvik zabezpečován ve střídavém systému s teoretickou přípravou – úterý, středa a čtvrtek v celkové dotaci 19 hodin týdně (středa dělena). V průběhu inspekce byla zpřesněna celková délka dne v odborném výcviku tak, aby u 1. ročníku nedocházelo k překročení stanovených šesti hodin (šedesátiminutových). Přestávkové náležitosti jsou v pořádku.

Závěrečné zkoušky jsou organizačně i obsahově zajišťovány na potřebné úrovni. Kontrolou příslušné dokumentace (katalogové listy, jmenovací listiny předsedů zkušební komise, kontrolní listy ZZ, založené písemné práce žáků) nebyly zjištěny žádné rozpornosti. Vedená povinná dokumentace průkazně nezachycuje průběh vzdělávání.

Přímý výkon kontrolní činnosti zabezpečuje v dané oblasti zástupkyně ředitele, sleduje úroveň přímé výchovně vzdělávací práce a kontakt se zákazníky. Výběr vhodných pracovišť odborného výcviku zabezpečují především příslušní učitelé odborného výcviku. V kontrolní činnosti je patrná zaměřenost k naplňování obsahu učebních osnov, je prováděno pravidelné hodnocení postupu prací, sledována vhodnost výběru prací (především na pracovištích v rámci ústavu). Nedobрым ekonomickým doprovodným činitelem je skutečnost celé řady nejasností při řešení odměny pro žáky vykonávající v rámci profesní přípravy (odborného výcviku) produktivní práci (vyhláška MŠMT ČR č. 314/1997 Sb.). Vedení zařízení věnuje této oblasti mimořádnou péči – žádalo o stanovisko i odbor 24 MŠMT dopisem ze dne 8. listopadu 2001 (zatím bez odpovědi). Nejasnosti se promítají i do sféry přímého výkonu práce ve výcviku, včetně aspektů výchovných. Způsob kontroly plnění učebních plánů a osnov je účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce, matematice, společenské výchově, přírodopisu a pracovním vyučování ve třídě se 7. a 8. ročníkem a ve třídě s 9. ročníkem

Plánování výuky bylo promyšlené a vycházelo z časově tematických plánů. Výuka probíhala ve třídách, na pracovní vyučování byli žáci děleni na dvě skupiny. Jedna pracovala v dílně, druhá

na školní zahradě. Učitelé byli na sledované předměty písemně připraveni. Dvě vyučující maximálně využívaly tabuli jak s připravenými zápisy, barevným rozlišením důležitých informací, tak s texty pro procvičování učební látky, což přispělo k motivaci žáků. Chybějící vzdělání speciální pedagogiky u některých pedagogů se projevilo zejména ve zvládnutí organizace výuky, v rozvržení času, volbě metod a forem práce. Přes velké nasazení a snahu o zpestření výuky mezipředmětovými vztahy a poznatky pro život, byly zjištěny metodické nepřesnosti. Chyběly postupné kroky například při řešení matematických operací, důsledné procvičování, převážně verbální výklad bez aktivní spoluúčasti žáků a motivujících pomůcek ve společenské výchově. V českém jazyce a matematice učitelé zohledňovali znalosti a dovednosti žáků, nedostatky ve zvládnutí poznatků, které plynuly z krátkého pobytu ve škole. Nezvládnutí učiva v kmenové škole nebo z absence (útěkovost) řešili individuálním přístupem a redukcí učiva. V jedné hodině českého jazyka byly využity moderní formy práce s adekvátním střídáním činností, které žáky aktivovaly a přispěly k vysoké efektivitě hodiny. V hodině přírodopisu učitelka využila v závěru hodiny hru, která žáky zaujala. Bylo na škodu, že pouze v malé míře obsahovala znalosti z aktuálně probíraného učiva.

Učivo ve sledovaných předmětech na sebe plynule navazovalo, v menší míře bylo využito názorných pomůcek a problémových otázek. V jednom případě byla efektivně využita práce s chybou. Menší pozornost byla věnována závěrečnému shrnutí hodiny, vyučující se zabývali hodnocením žáků, které zapisovali do předávacího sešitu.

Při pracovním vyučování byli žáci vedeni k pracovním návykům a k odpovědnému přístupu k výsledku práce. Pracovním postupům nebyla vždy věnována dostatečná pozornost (bezpečnost při pilování, řezání). Neúčelně a nad možnosti žáků byla zařazena oprava nábytku. Pozitivní bylo zhodnocení práce žáků a ocenění žáka, který v průběhu hodiny zvládl svůj počáteční negativní postoj. Na školní zahradě žáci pracovali se zahradním nářadím a dodržovali pokyny učitelky.

Střídání činností přispělo částečně k psychohygieně výuky. Relaxační chvílky zaznamenané nebyly. V hodinách převažovaly frontální výuka a forma individuálního zadávání úkolů.

Vztahy mezi vyučujícími a žáky byly dobré. Vyučující v zárodku řešili negativní postoje a nevhodné projevy žáků. V průběhu hodin upozorňovali žáky na morálku a odpovědný přístup k sobě i ostatním.

K základním problémům oblasti teoretické i praktické průpravy žáků při profesní přípravě patří budování jejich vztahu k dané profesi a výuce vůbec. Proto je celá oblast profesní přípravy z tohoto hlediska velmi pozorně sledována a řízena. Značná pozornost je věnována možnému výběru chlapců do oboru, velmi zřetelně vystupuje do popředí otázka motivace a udržení zájmu. Je využíváno řady postupů – bezprostřední hodnocení výkonu s předcházející praktickou ukázkou učitele odborného výcviku, nabídkou prostoru k podrobnějšímu vysvětlování a nacvičování úkonu, není opomíjena možnost vzájemného hodnocení chlapců, jsou využívány pobídkové systémy. Je sledována skutečnost potřebné provázanosti výkladu s přímou prací – vliv určité „podřízenosti“ možnému získání pracovišť odborného výcviku je evidentní a objektivní.

Celkové pojetí plánování a příprava na výuku vychází z uváděného faktu. Přes výraznou snahu realizovat odborný výcvik na vhodných a osnově odpovídajících pracích, jsou řešeny i náhradní postupy (ověřeno přímou hospitací v OV při komplexní inspekci) – zařazení chlapců v místním zahradnictví při likvidačních činnostech (včetně pohybu u tlakového zařízení a vyvíječe páry).

Při osnově odpovídajících stavebních činnostech byly ověřeny vhodné postupy vyučujících, je uplatňován systém názorného předvedení a okamžité opravy chybného provedení, je patrný výrazně individuální přístup, samostatná práce žáků je systematicky hodnocena. Je dbáno na

vhodnou doprovodnou atmosféru. Jednotlivým celkům předchází výkladová část s upozorněním na případná úskalí a zvláštní řemeslné postupy.

Pravidelně jsou zařazovány exkurzní návštěvy vybraných firem, výběr koresponduje se zaměřením daného oboru.

Chybí bohatší technická vybavenost pro jednotlivé druhy prací, které se zaměřením oboru souvisí. Nebyla zaznamenána potřebná úroveň použití učebních pomůcek v teoretické odborné přípravě.

Určitou vypovídací hodnotu má i skutečnost, že je umožňováno a případně i zprostředkováno vhodné další profesní vzdělávání po odchodu z výchovného ústavu (v poslední době přešel jeden vyučený žák z dvouletého do tříletého oboru v SOU v místě bydliště), je postupně rozvíjen záměr vedení ústavu umožňovat chlapcům profesní přípravu mimo zařízení i v rámci výkonu ústavní výchovy.

Sledovaná oblast vykazuje pozitiva i problémovější záležitosti přibližně v rovnováze.

Výsledky vzdělávání a výchovy

Škola nepoužívá k autoevaluaci standardizované testy. Provádí vlastní prověrky, které vycházejí z probraného učiva za určité časové období. Analýza výsledků je podnětem pro plánování výuky a zaměření pozornosti na určitou oblast.

Průběh a výsledky vzdělávání jsou na průměrné úrovni.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Rozhodnutí o zařazení do sítě škol je v souladu se zřizovací listinou.

Práva osob odpovědných za výchovu jsou plně respektována, povinnosti vůči zařízení nejsou na dobré úrovni. Problémy jsou zejména s placením příspěvku na úhradu péče poskytované jejich dětem.

Další aktivity významně ovlivňující činnost VÚDM jsou mimořádně dobré. Mnohaletou tradici má pořádání různých sportovních a kulturních soutěží a přehlídek (olympiády, recitační soutěž Chrastavská sloka). Mimořádná pozornost je věnována důstojnému průběhu závěrečných učňovských zkoušek a slavnostnímu vyřazení učňů..

Od roku 1997 je výchovný ústav fakultním pracovištěm Pedagogické fakulty Technické univerzity v Liberci. Spolupráce je mimořádně dobrá.

Další aktivity jsou vynikající.

Základní informace o dětech

Kapacita zařízení	50
Evidenční stav	45
Počet výchovných skupin	5
Počet dětí fyzicky přítomných na zařízení	37
Počet dětí na útěku	6
Počet dětí ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody	1
Počet dětí podmíněčně ubytovaných mimo zařízení	1
Počet dětí s nařízenou ústavní výchovou	37
Počet dětí s uloženou ochrannou výchovou	5

Počet dětí umístěných na předběžné opatření	3
Počet dětí v péči neurologa	0
Počet dětí v psychiatrické péči	45

Rozdělení dětí do VS

VS	Počet dětí		ZvŠ	Žáci OU			Nezařazení
1.	mimo provoz						
2.	9		9				
3.	9		9				
4.	9			9			
5.	10			7			3
Celkem	37		18	16			3

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT dne 20. 4. 2001
2. Zřizovací listina vydaná MŠMT dne 1. září 1992 pod čj. 23 566/92-24
3. Dodatek ke zřizovací listině vydaný MŠMT dne 16. 5. 1996 pod čj. 19 697/96-60
4. Dodatek č. 2 ke zřizovací listině vydaný MŠMT dne 3. 4. 1998 pod čj. 16 132/98-21
5. Dodatek č. 3 ke zřizovací listině vydaný MŠMT dne 14. 1. 1999 pod čj. 11 502/99-21
6. Dodatek č. 4 ke zřizovací listině vydaný MŠMT dne 20. 6. 2000 pod čj. 21 544/2000-21
7. Dodatek č. 5 ke zřizovací listině vydaný MŠMT dne 23. 4. 2001 pod čj. 16 195/01-21
8. Vnitřní řád
9. Organizační směrnice pro používání místnosti určené k umístění svěřence mimo kolektiv ze dne 13. 9. 2002
10. „Záznamy o pobytu svěřence mimo kolektiv“
11. Domácí řád s platností od 1. 1. 1997 (vnitřní řád)
12. Roční výchovný plán na školní rok 2002/2003 ze dne 30. 9. 2002
13. Týdenní programy výchovně-vzdělávací činnosti
14. Jednací protokol
15. Osobní dokumentace dětí
16. Dokumentace o umístění a průběhu pobytu dítěte v oddělené místnosti
17. Kniha denní evidence ústavu (vedena jako Hlavní kniha denní služby) od 30. 3. 2002
18. Kniha nočních služeb v používání od 7. 10. 2001
19. Kniha úředních návštěv
20. Kniha ostatních návštěv (vedena dohromady s úředními návštěvami)
21. Výroční zpráva za školní rok 2001/2002
22. Třídní knihy pro školní rok 2002/2003

23. Třídní výkazy pro školní rok 2002/2003
24. Katalogové listy žáků
25. Plán práce výchovného poradce pro školní rok 2002/2003
26. Minimální preventivní program pro školní rok 2002/2003
27. Plán kontrolní a hospitační činnosti zástupce za školu
28. Tematické plány pro jednotlivé předměty
29. Rozvrh hodin
30. Zápis z jednání pedagogické rady
31. Zápis z porad učitelů

ZÁVĚR

Personální podmínky jsou na průměrné úrovni. Ředitel, zástupkyně ředitele i vedoucí vychovatelka jsou odborně a pedagogicky způsobilí, z kolektivu tří učitelů není odborně a pedagogicky způsobilý nikdo, ze tří učitelů odborného výcviku je odborně a pedagogicky způsobilý jeden. Z kolektivu deseti vychovatelů jsou dva odborně a pedagogicky způsobilí. Pedagogům jsou vytvářeny podmínky pro další vzdělávání, v současné době dokončuje studium speciální pedagogiky jedna učitelka. Personální zajištění ostatních funkcí v ústavu je velmi dobré, velmi dobře je zabezpečen sociální a zdravotnický úsek. Kompetence pracovníků jasně vymezuje organizační řád. Vnitřní informační systém je propracovaný a je pro zařízení funkční. Menší pozornost je věnována škole ve výroční zprávě a v ročním plánu ústavu.

Materiálně-technické podmínky jsou celkově velmi dobré. Prostory, kterými VÚDM disponuje, vcelku odpovídají provozním požadavkům. Objekt je velmi dobře udržovaný. Exteriér i interiéry jsou na potřebné estetické úrovni, výchova prostředím je uplatňována. Obnovu vyžaduje školní dílna. Škola je dobře vybavena učebnicemi. Chybí moderní názorné pomůcky, rezervy jsou ve vybavení audiovizuální a výpočetní technikou. Prostory pro mimoškolní činnost jsou velmi dobré, jednotlivé VS mají potřebné zázemí. Vynikající je sportovní areál, který ústavu patří. Pozemková základna pro další činnosti ústavu je dostatečná.

Průběh a výsledky výchovných a dalších činností VÚDM jsou celkově na průměrné úrovni. Často jsou limitovány absencí odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků. Problémem je častější výskyt závažnější sociální narušenosti chlapců a s tím související výskyt sociálně patologických jevů (abúzus drog, útěky dětí ze zařízení, násilná i běžná trestná činnost). Mimořádně záslužná je kontinuální motivace dětí ke vzdělání a k dokončování přípravy na povolání. Vynikající jsou další aktivity zařízení, které ovlivňují výchovně-vzdělávací proces. Závažné nedostatky byly zjištěny v používání oddělené místnosti. Důvod umístění a předepsaná dokumentace nekorespondují ve všech případech s platným právním předpisem. Po umístění chlapce do oddělené místnosti není bezodkladně zajišťováno lékařské vyšetření.

Součástí VÚDM je ZvŠ a OU. Přístup pedagogů k přípravě i k realizaci výuky je odpovědný, průběh vzdělávání je limitován aktuálním personálním zajištěním výuky. Pozitivně se projevila praxe a erudice v oblasti speciální pedagogiky. Absence odborné a pedagogické způsobilosti se promítala především v nerovnoměrném rozložení hodiny, v použitých metodách a formách práce. Pozitivní je forma komunikace vyučujících se žáky a řešení negativních projevů v jejich zrodu. Značný důraz je kladen na chování žáků. Výkony žáků jsou hodnoceny citlivě. Rozdílně bylo poято zařazování úvodní a průběžné

motivace, někteří vyučující se této části dotýkali okrajově. Průběh a výsledky vzdělávání jsou na průměrné úrovni.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Pavel Bártík	PaedDr. Pavel Bártík v. r.
Členové týmu	PaedDr. Zdeněk Slomek	PaedDr. Zdeněk Slomek v. r.
Členové týmu	Mgr. Miloslava Paclíková	Mgr. Miloslava Paclíková v. r.

Další zaměstnanci ČŠI

Miroslava Luňáčková
Blanka Rybínová
Ivana Kolářová

V Ústí nad Labem dne 2002-12-04

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 2002-12-30

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
Mgr. Zdeněk Pelda	Mgr. Zdeněk Pelda v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
--------	------------------------

Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	2003-01-13	066 17/03-4020
Zřizovatel	2003-01-13	066 15/03-4020
Rada školy	-	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Nebyly podány.